

Jamesoniella undulifolia

Kärröronmossa



NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nationellt utdöd (RE)

Klass: *Marchantiopsida*, **Ordning:** *Jungermanniales*, **Familj:** *Jungermanniaceae*, **Släkte:** *Jamesoniella* (öronmossor), **Art:** *Jamesoniella undulifolia* - kärröronmossa (Nees) Müll.Frib. **Synonymer:** *Biantheridion undulifolium* (Nees) Konstant. & Vilnet, *Jamesoniella undulifolia* (Nees) K. Müll., *Jungermannia schraderi* var. *undulifolia* Nees

Kännetecken

Kärröronmossa är en mörkgrön till gulgrön bladlevermossa, som växer i låga mattor och ofta intrasslad med andra mossor. Stammen är nedliggande och upp till 2 cm lång och 2 mm bred. Stipler finns. Arten saknar groddkorn men svepen är inte ovanliga. Sporkapslar är inte funna i Sverige. Bladen är cirkelrunda och vågiga i kanten. Den kan likna andra rundbladiga levermossor, men är vågiga, ganska stora bladen och oljekropparnas utseende skiljer den från dessa. Kärröronmossa liknar något höstöronmossa *J. autumnalis* till storlek, men har en svepemynning med korta tänder och bladceller som är något större. Den mest påtagliga skillnaden ligger dock i att kärröronmossa växer på marken och höstöronmossa på hårda underlag såsom sten eller ved.

Utbredning och status

Arten är i Sverige funnen på sju lokaler från Skåne till Uppland. På fyra av de mest precist angivna lokalerna är arten eftersökt men utan positivt resultat. I övriga Norden är den uppgiven för Danmark (Jylland), Norge (Hordaland) och Finland (Åland). Den är även funnen i mellersta och norra Europa och i den asiatiska delen av Ryssland. I Nordamerika är den uppgiven endast för Baffinön och Grönland. I Europa är den rödlistad i samtliga länder där arten är känd från och som har rödlista för mossor. Den anses utgången i Norge, Finland (Åland) och Tjeckien (senast sedd 1907). I Danmark, som saknar rödlista, påträffades arten sista gången 1915. Här har arten eftersökts på växtplatsen, dock utan resultat (K Damsholt, i brev). Arten är rödlistad även i flera andra länder i Europa. Arten finns med på den europeiska rödlistan.

Ekologi

Arten är i Sverige funnen i några olika typer av våtmarker från medelrikkärr i Dalsland, där den växte tillsammans med piprensarmossa *Paludella squarrosa*, till fukthed i Västergötland med tät vitmossa *Sphagnum compactum* och till kärrvegetation runt hällkar i Uppland med bl.a. räffelmossa *Aulacomnium palustre*.

Hot

Utdikning, uppodling, igenväxning och försurning av våtmarker är de fyra mest sannolika hoten som har lett till att arten troligtvis försvunnit från Sverige, trots flera försök att återfinna den.

Åtgärder

Eftersom arten möjligen kan finnas kvar i våra våtmarker är det av stor vikt att våtmarker, där kärröronmossa kan tänkas förekomma, inventeras med avseende på mossfloran före eventuella ingrepp. Återfinns arten är det av mycket stor vikt att kärröronmossas överlevnad säkras.

Övrigt

Utländska namn - NO: Krusøremose, FI: Etelänkaulussammal, GB: Marsh Flapwort.

Rödlistning i andra länder

Global rödlistning: VU A1ac (2000)

Litteratur

Damsholt, K. 2002. *Illustrated flora of Nordic liverworts and hornworts*. - Nordic Bryological Society, Copenhagen and Lund

Hallingbäck, T. 1993. *Jamesoniella undulifolia* - spårlöst försvunnen? *Myrinia* 3: 10-13.

Författare

Tomas Hallingbäck 1998. Uppdaterad 2010.